

Q. B. V.

DISSERTATIO HISTORICA
De
CHARISMATE REGIO
S T R U M A S
CURANDI,

Quam

Consentiente Ampliss. Colleg. philosoph.
Academ. Aboensis,
PRÆSIDE
VIRO Cl.

Mag. ALGOTHO A.
SCARIN,

Philos. Civil. & Histor. Prof. Ordin.
& Facult. h. t. Decano spectabili,
ad examen publicum defert
CAROLUS MAGNUS NORDIN
JEMTIUS.

die 2. Novemb. ccccxxxiv.
Loco horisqve solitis.

ABOÆ, Exc. Joh. Kjämpe, R. Ac. Typ.

S:æ R:æ M:tis
Magnæ Fidei VIRO
Reverendissimo Patri ac Domino

D_N. NICOLAO
STERNEL,

S.S. Theol. DOCTORI,
Norlandiarum occidentalium
SUPERINTENDENTI,
Ven. Consist. Herælandensis
PRÆSIDI,
Gymn. Scholarumqve
EPHORO,
Celeberrimo, Adcuratissimo
MÆCENATI MAGNO.

T_umeritatis notam, sententia E^s juri
dicio meo neque effugiam, quod ju-
venilia hæcce aspectui TUO venerabili si-
stere sustineam. Si enim ad illius apo-
phtegma

regmatis sensum: Magnos magna de-
cent, res exigenda fuerit, TIBI certe
nil nisi ingenio subactum & politum indu-
stria, offerendum esset. Verum summus
ille & nemini satis laudandus favor, quo
omnes, sub auspicio TUO, Palladis castra
sequutos, nunquam non beare & accendere so-
les, importuni culpam mihi diluit, meq[ue] se-
curum animi ad TE primitias h[ab]ere de-
ferre jussit. Patere igitur, MÆCENAS
magnæ, rudimenta hec studiorum meo-
rum, TUI sub umbra NOMINIS lucem
publicam adspicere measque quantillas
spes atque fortunas ad TUAM providen-
tiæ pertinere sine. Quod mearum vicissi-
sim partium fuerit, calentia ad DEum su-
ffiria, dum vivam, perpetua fundam, velit
TE, PATER reverendissime, sospitem atq[ue]
incolumem diutissime conservare, ut sub
umbra TUA, Salus ecclesiasti a Norlan-
diæ nostræ gliscat, columem & patrocinio-
um TUUM clientes non nisi serius des-
derent. Ita toto pectore vobeo

Reverendissimi PATRIS

devotissimus cliens

C. M. Nordin.

Nobilissimo atque Amplissimo Viro

Dn. JOHANNI SVAHN,

CAMERARIO per provinciam Aboënssem,
Biörneburgensem, Alandiamque adcu-
ratissimo, Nutritio de me optime meri-
to, quovis honoris cultu ætatem pro-
sequendo.

Plurim. Rev. arg. Praeclarissimo Viro

Dn. CHRISTIANO BUSCHERO,
Ecclesiarum, qvæ Christo in Ragunda
Jemtlandorum colliguntur, Paffori di-
gnissimo, Patrono & Fautori æstumatissi-
mo, omni observantiae cultu æternum
colendo.

Reverendo atque Doctissimo Viro

Dn. PETRO RISLER,

Adjuncto Ministerii in Ragunda perva-
gili, amico perpetim adamando.

Hoc quicquid est speciminis Academici,
benevolentiae documenta, in vene-
Patroni, Promotores, Fautoresque offerre
piatis, est quod enixe rogo. Ego dum spiro,
incolumentate perenni, invoca-

Nominum

Cultor ob-

Carolus Ma-

Admod. Rev. atque Praetarissimis Viris

Dnn: MAGISTRIS,

In Regio Gymn. Hernœsandensi S. Theol.
& Philos. Lectoribus, itemque Scholæ
Triv. Rectori & ConRectori, Præceptoribus
uti antea fidelissimis, ita Patronis & Pro-
motoribus meis, nunc quoque propen-
sissimis, ad cineres suspiciendis.

Plurim. Rev. atque Clarissimo Viro

Dn. LAUR. RUNNEBERG,

Ecclesiarum, quæ Christo in Alunda Up-
landorum, colliguntur Pastorì meritissi-
mo; Fautori & consanguineo longe ca-
rissimo, omnibus modis honoratissimo,

Specabili, Prudentissimoque Viro

Dn. NICOLAO WESTLIN,

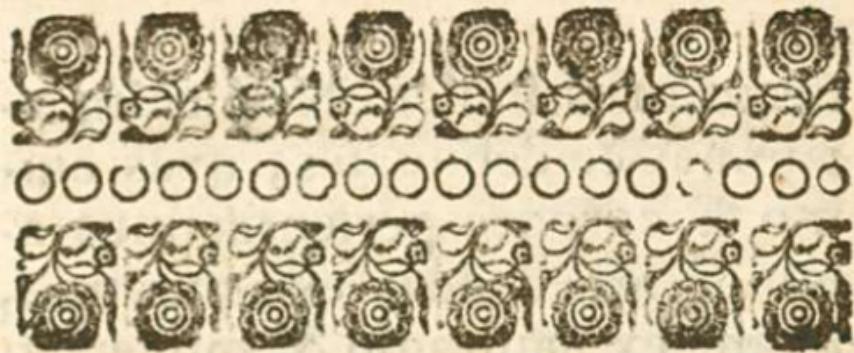
Civi Hernœsand. atque Mercatori sole-
tissimo consanguineo carissimo, multis
nominibus honorando.

*ob præstata a pucro mihi eximia favoris ne-
rabundi ac gratissimi animi pignus, vobis
volui & debui, quod ut vultu proprio acci-
sumnum Numen, pro Vestra, vestrorumque
cäre nullus desinam.*

Vestrorum
servantissimus
gnus Nordin.

Conspicetus.

- §. I. Proæmium Originem morborum signat.
- §. II. Quid struma sit explicat.
- §. III. Principes in Gallia medicos exhibet.
- §. IV. Exemplisque probat.
- §. V. Anglicorum regum medica virtutis meas minit.
- §. VI. Quadam extra Gall. & Brit. curationis exempla tradit.
- §. VII. Tempus, quo donum hoc in regibus Galliae primum celebrari coepit, indicaat.
- §. VIII. Idem in Britannie regibus ostendit.
- §. IX. Curationis negotium suspectum penitus aliis babetur.
- §. X. Ad causas naturales alii referunt.
- §. XI. Saliva an sanitatem conferat, disquirit.
- §. XII. Talium & imaginationem examinat.
- §. XIII. Causa virum extra natura ordinem investiganda.
- §. XIV. Quam non admittere volunt alii.
- §. XV. De divinitate principum.
- §. XVI. Oculo cœlesti Gallorum, virtutem istanc derogat.
- §. XVII. Exempla curationis extra Gill. & Britan. data sub examen revocat.
- §. XVIII. Concludit, finemque imponit ope pella.

PROOEMIUM.

§. I.

Non minus absurde, quam
impie Paracelsum & ve-
terum nonnullos judicasse,
nimirum , substantiam
malam, seminaque morborum a
DEO profluxisse , qvisque since-
rus veritatis amator facile intel-
ligit. Si enim homo in eo sta-
tu , qvo ab initio creatus erat,
perstitisset, vitam illius non gra-
ves & periculosae valetudines
tentassem, verum sine vicio &
offendiculo omni stadium suum

A

decur-

decursurus fuisset. Neq; enim æ-
rumnas & debilitates, qvas ani-
mo & corpore persentiscimus a-
liunde arcessendas esse putamus,
qvam ex naufragio & munerum
longè maximorum jactura illa,
qvam in initio Adam ipse fecit,
& in omnem deinde posterita-
tem derivavit. *Mali nullam na-
turam esse, sed amissionem boni, ma-
li accepisse nomen testatur Augusti-
nus (1) Non negaverim ex natu-
ræ imbecillitate partim, partim ex
casuum & fortunæ varietate, non
nunq; vnam ex vitæ cultu vi-
que minus salubri atq; tempera-
to, infringi in homine identidem
cōgenitæ perfectionis statum. Sed
qvæ speciales caussæ, uti non ex-
cludūt universalem; ita ex illo fon-
te, ceu rivulos, ceteras omnes de-
scendisse nemo non videt. In
illa vero iliade imbecillitatum at-
qve*

qve malorum qvibus, premitur
natura nostra. *Scurvarum* tabe nil
in corpore humano deformi⁹ ex-
cogitari posse, omnes consenti-
unt. Istiusmodi malignitatis au-
tem ex corpore humano expel-
lendæ, cum remedium in illa
trium regnorum unione sua, nul-
lum adhuc satis validum obser-
vare potuisse dicantur medico-
rum filii, mali illius medicinam
reges ad se pertinere voluerunt,
in primis vero *Gallia & Britan-*
nia. De qvo dono, ejusque la-
nandi processu, cum pauca di-
cere animo meo sedeat proposi-
tum, Temet B. Le&t., qvam eni-
xissime rogatum volo, pro can-
dore & sinceritate animi Tui, au-
fibus nostris juvenilibus, si non
suffragium, saltem excusationem
largiri vel s. Quam si impetra-
vero, a contentione provehendi,
qvantum potero, institutum præ-

sens memet neqve argument
difficultas, neque tenuitatis con-
scientia sufflaminabit.

§. II.

Circa explicationem vocabu-
lorum, qvæ in rubro disserta-
tiunculæ occurrunt, multis hære-
re, eo minus e re esse ducimus,
qvanto certiores sumus, Latinæ
linguæ non ignaris, per se con-
stare valorem illum, qvem usus
& loqvendi consuetudo longa, i-
isdem imposuit. Indicabimus
interim verbo saltem, qvam
morbi speciem Medici, præser-
tim antiquiores, sub notione
Struma exprimere voluerunt. Se-
cundum Celsum (b). *Tumor* est,
in quo subtilis cōcretæ quādam expure
& sanguine, quasi glandulæ oriuntur.
Galenο *Scirrhosus* glandularum tu-
mor nuncupatur. Blancardo vero
(c) *Scrofula* seu *struma*, tumor est
collis

(b) Lib. 5. c. 28. (c) Lexi, medic.

5

colli glandularum, vel aurium, re-
nidentes, propria tunica contenti, e-
riundi a materia secreta in folliculis
glandulosis, stagnante in capo ob fri-
gus, ductus emitentes constringens,
Et partes indurans, vel quia mate-
ria exitui inepta, orbatur tenuissimo
suo vehiculo, Ger. vocatur Ein-
kropf oder schlier am halse Gallicè
Ecrouelles, Anglis *The King Sevil*.
nostro idiomate *Halswirkt*. Ex
potu vero aquarum provenire
per plurimi existimant, fluenti-
um per montes calcarios, qvi-
bus Gallia, Anglia, Hispania,
Helvetiaque imprimis abundant.
Ea quæ nec omni destituitur
probabilitate conjectura, siqvi-
dem qvasvis regiones suis certis
affligi morbis iisdemque non ra-
ro hæreditariis, notum est. A-
pud Germanos in Westphalia
peripneumoniam & scabiem re-
gnare invenies. In Holsatia sunt
febres

febres malignæ freqventes, Sve-
viæ offendes phisin. Romæ le-
thargum, & sub arcto scibutum
se super ceteros morbos efferre.
Ut alias gentes, qvibus sua per-
inde peculiaris vis morbi, æru-
ginis instar, agnata est, sicco,
qvod dicitur, pede prætereamus.
Qvod ad Strumarum tubercula
molliora modo, modo duriora,
non negandum ex parentibus in-
liberos propagari potius in cer-
tis regionibus, quam cibi aut po-
tus, aut aliis peculiaris cauſſæ
effectum esse, multos esse, qvi
pro magis probabili habeant.

§. III.

DOnum *strumas* curandi re-
gum describere dum vo-
lamus, processum & cærimonias
curationis illius ex historicis,
non corruptæ fidei, præmittere
ab instituto non erit alienum.
Qvod itaqve Galliæ reges, qvi
in

in illorum extra ordinem Medicos
rum classe, primas tenent, atti-
net, hæc anteqvam ad solemnis-
tatem ipsam deventum fuerit,
anteludia operis observata tuisse
invenimus. Stans in procinctu
operis rex, ad S. Marculphi
proficiscitur ædem, ubi per gra-
tiam pœnitentie sacri se munit
Censa, (d). Interea temporis
archiater regis, ejusque collegæ,
strumosos, qui huic tactui sese
submittere volunt, in unum lo-
cum, quæ in Lupara *la grande gal-*
lerie dicunt, congregant, sum-
maqve diligentia, quo morbi ge-
nere infecti sint, explicantur cu-
rioſe, ne impia mente, com-
pendii & lucri cauſſa saltēm (cui-
que n. à strumis laboranti XV.
solidi à rege conferri solent)

cum

(d): Gramond. *Hist. Gal.* L. I. p.
10. & Thuld. *bif.*, *enn.* L. III. p.
436.

cum vel nullo vel alio qvocunque morbo laboret, strumam quis mentiatur. Inde, qvos species ista valetudinis revera urget, ab illis, qvorum interest, distinguuntur suis certis gentibus, ita ut primum locum occupent *Hispani*, hos seqvantur alii *exteri*, & ultimum teneant *Gilli*. Duobus saltem, iisqve adversis si bi invicem ordinibus collocantur ut plurimum. tanto inter utrumque spatio relicto, ut ad minimum tres, qvatuorve personæ simul, idqve commode & sine impedimento transire possint. Ubi tempus adventus regis appropinquit, procumbentes in genua miseri, eundem præstolantur. Hoc facto, alii e curia submittuntur morbosorum inquisitores, exploraturi, an cuipiam eorum culter aut forfex sit, qvâ regi nocere possit;

&

& qvicqvid hujus generis noci-
vi deprehensum fuerit, omne re-
movetur. Ad ingressum regis,
palmas ad cœlum exporrigunt
strumosi. Præcedunt prætoria-
ni milites, officiarii aulici, nec
non sceptrigeruli. Rex nudo
inseqvitur capite, devote oran-
tem gestibus repræsentans. Me-
dici regii â tergo ægrotis ad-
stant, & capita singulorum strin-
gentes, unumqvmque opis in-
digum, regi transeunti qvasi
offerunt. Ille extenso brachio
dextro, leviter qvidem, sed satis
efficaciter mox tempora tan-
git frontemqve ægroti, crucis-
que signo formato, curationis
actum hisce concludit tandem.
*Dieu te guerisse, le Roy te tou-
che, au nom du Pere, du Fils, &
du saint. Esprit i. e. Deus te sanet.*
Rex te tangit, in nomine Patris,

In G. S. Sancti. In hunc modum
describit actum istum *Zoh.* *Limen-*
neus (e). consentienie verbis
prope iisdem *Gelnizio* (f). qui
formulam verborum, in singulis
qvos tangit, reiterari, utrique non
obscure perhibent.

§. IV.

Postularet ipsa argumenti ra-
tio ut seriem principum *Gallie*
eorum omnium contexeremus,
qvorum manibus hoc morbi ge-
nus feliciter tractatum, percu-
ratumque fuit. Sed cum neque
instituti ratio, neque habitus
rerum mearum prolixiores nos
esse finat: inqve *Gallia*; minus
sit a superstitione metuendum
post renatas literas, qvam in il-
lo pristino tenebrarum orbis re-
gno: propinquioris ævi princi-
pes

(e) *Not. Reg. Franc. L. II. c. v.*

(f) *Ulyss. Bel. Gall. p. 143.*

pes saltem, qui inter medicos
hujusce ordinis nomina sua pro-
fessi sunt, in scenam & rei gestæ
exemplum nobis appellandi sunt.
Cum Remis coronaretur LU-
DOVICUS XIV, oleoqve, qvod
ē cœlo delapsum volunt, unge-
retur, tria millia strumosorum
hoininum, solemni ritu & formu-
la adhibita attrigisse, & cum fe-
liciter cederet primum curationis
suæ specimen, VERSALIÆ idem
postmodum institutum, non sine
applausu repetuisse: immo LU-
DOVICUM Parentem, & anteces-
torem illius Burdegate, mille qvin-
gentis calamitate eadem affectis,
sanitatem impertivisse, ejus gen-
tis historici memorant. Hodie
etiam sceptra illius regni tenen-
tem LUDOVICUM XV, ean-
dem specie virtutem exercuisse,
iisdemqve qvibus antecessores
sui cærimonias peregrisse audi-
vimus.

J. V.

§. V.

Reges *Anglie* non modo pari cum *Gallie* regibus, sed multo etiam nobiliore charismate donati existimantur, cum præter strumas, illi insuper etiam morbum comitialem, qvi itidem *regius* non pallis audit, sanare soleant, ut qvidam volunt. Cærimoniae, qvibus circa hunc actum utuntur, sola tangendi ratione a Gallorum differunt. Etenim archiater regius, convocatis morbosis omnibus, templum indicat, ubi universis postridie ingrediendum, sacrisque, ante curationem, ipsi fit operandum. Iстis ad felicem operis progressum præmissis, in thronum non alio fine exstructum, lento se recipit gressu Rex, cui a dextris adest Secretarius pecunias gestans. A sinistris stant strumosi, qvos erudit, informatque archiater, qvo-

modo curvamine tergemino regis sibi genium propitiare debeant. Et ita cum qvovis eorum, viritim ante regem accedere, simulque cum illo in genua procumbere, tenetur. Tunc rex dextrâ, ægroti sinistram, & sinistrâ malam ægroti dextram attrectat. Et qvoties manum affecto admoveat, toties etiam dictum aliquod S:æ S:æ, uti *Marc.* Cap. XVI. v. 18. ab episcopo præsente recitatur. Hac finita curationis cærimonia, singuli, qvos morbus non deseruit (non omnes enim simul & semel, sed quidam eodem momento, quidam paucis interpositis diebus, quidam raro vel nunquam ab eo liberantur, pro ut testatur relation curios autor. p. 62.) regi rursus fistuntur, qvorum collis ille aureum nummum (*angelos dictum*) filo adhærentem bombycino

cino illico imponit. qvin pre-
catiunculis qvibusdam recitatis,
e gutturnio manus suas lavat
tandem, totiqve actui finem im-
ponit. Qvod ad tempus cura-
tionis spectat, siccо neque præ-
tereundum pede, reges Galliae
certis temporibus hunc curatio-
nis actum repetere, utpote Pa-
schatis, Pentecostes, omnium
Sanctorum & nativitatis Christi:
Angliae vero regibus, trecentos,
qvingētos singulis sese hebdoma-
dibus offerre; qvemadmodum
CAROLO II. regnante, s̄epius
idem accidisse legimus. De ho-
dierno rege **GEORGIO II. AL-
GUSTO ejusq; PARENTE**, puta ex-
traneis & latcem Hannoveranis,
antea principibus, cum incerti si-
mus utrum virtutis arcanæ illius
& divini auspicii experimentum,
suo sub regimine aliquod dede-
rint, præstat tacere, qvam con-
jectan-

iectando incertam rem, certam
facere velle videt.

§. VI.

Similem virtutem in principi-
bus extra *Gallie & Anglie* re-
gum prosapiam, annalium haud
sublestā fides obseruat, licet *Mo-
ra* (g). pro *Hispanie* regibus fru-
stra allaboraverit. De *Flav. Vespa-
fiano Cæsare*, *Ægypti* degente
Svetonius refert: E plebe lumi-
nibus orbatū qvempiam: item-
qve alium debili crure, seden-
tem pro tribūali pariter adivisse,
ab ipso orantes opem valetudi-
nis, sibi, per quietem, a Serapide
demonstratam; oculos si modo
inspueret, calcemqve affectam
dignaretur calce cōtingere. Quid
factum cum vix fides esset, rem
ullo modo successuram, ideoq;
ne experiri qvidem auderet Im-
perator, extremo hortantibus a-

micis

(g) apud *Gutierium* p. 154.

"micis palam pro concione , u-
"trumque tentavit , nec eventus
"defuit. Sunt qvi medicæ artis
professionem apud Romanos ,
non à liberis hominibus , sed a
servis tantum exercitam volunt.

Adalbertus Romanus , idemqve
Bremensis episcopus certe cum
histrionibus eodem loco , puta
infami , habuit : Verum temera-
rium & superbū fuisse iudici-
um sancti patris illius , præter
Julium & Octavium Augustos ,
qvi arti in salutem generis hu-
mani natæ pretium & honorem
non vulgarem adjecerunt , *Fla-
vii Augusti exemplum & factum*
memorabile hoc qvoqve probat.
Præter Imperatores Romanos ,
Habsburgenses Comites , strumis
curandis qvoq̄ operam aliquan-
do navasse leguntur , ita ut qui-
buscunque potum obtulerint , iis
etiam gutturis intumescentiam
ean-

eandem ad priorem habitum
gracilitatemque redire jusserint,
(b) Pyrrbi Epirotarum regis pol-
licem pedis , vim habuisse di-
vinam , ut suo tactu ē liene
laborantibus salutem adferret ,
Plutarchus in vita illius assertum
ivit. Continuata serie masculi-
næ prolis *septimo*, nulla ordi-
nem interrumpente puella , ean-
dem *strumas* lanandi facultatem
tribuunt plurimi. Nec reticen-
dum, Henrici Stubbæ de *Valen-*
tino Geatriack Irrlando, testimo-
nium, qvod Londini ille, immo
variis in locis aliis quoq; , cancri
malo, epilepsia, elephātiasi, item
dentium, aurium , & oculo-
rum dolori , aliisqve infirmitati-
bus, contactu solo mederi calli-
de noverit. Ut taceamus Ægy-
pti *Pyllos*, *Saludadores* in Hilpa-
nia, nec non *Salvatores* in Ita-

B lia,

(b) *Fel. Fab. bist Svec. L. I.C. XV.*

lia, qvi verbis & afflatu sive attracto sive emissio, morbos curare perhibentur. Quid multa? charta nobis non sufficeret, si eiusmodi exemplis, qvæ passim inveniuntur, recensendis unicè ignoraremur. Quapropter qvemvis harum rerum cupidum ad *Valer. Max.* & *Happelium*, aliosqve memorabilium recentioris ævi eventuum scriptores ablegamus, qvos curiositati præsertim credulae, nullius non satisfacturos, persuasissimi sumus.

§. VII.

AD prædictos itaque *Monarchs* regredimur. & qvamvis historiographi singuli de rei veritate conveniant, unicum si exceperimus *Wolf. Franzium* fabulis hoc annumerantem (i); admodum ingens tamen, qvoad originem & natales virtutis hujus me-

(i) *bif. anim. Part. IV. C. I.*

medicæ, & in qva principali fa-
milia primum celebrari cœperit,
inter ipsos intercedit sententia-
rum divortium. *Cxna* qvi regis
CLOTARII tempore vixit, hoc
donum S. Mirculpho in solidum
tribuit, & dicit eum tantum a-
pud DEum precibus valuisse suis,
ut reges ejus participes facti sint.
Stepbanus vero *Fercatulus* (k) mul-
tis probare annititur CLODO-
VEO (ex familia Merovinga) qvi
seculo V Christianam religionem
amplexus est, hocce deberi. Cujus
fidei nostrum nos quoq; assensum
adscriberemus facile, nisi alii
gentis historici nervose contra-
dicerent, inter qvos *Sipio du*
Pleix (l), qui *Ego inquit, nullum ad-*
buc documentum, nullum vestigium
ejus gratiae in duobus primis regum
nostrorum familiis, vidi; (nam in

Franciæ regno dynastias regum complures iam olim invaluable, omnium in confessio est) nec verisimile est, si ea curatione prædicti fuissent, quin ejus temporis historicæ, in scribendis multis miraculis minoris momenti, satis curiosi, nullo modo præteriissent istud tam nobile & gloriosum familie regum Franciæ. Cum illo vero, multi alii in unum hoc amice conspirant; pro re certa habētes, hanc facultatem a regib⁹ Capetingis & qvidem PHILIPPO I. qui seculo tenebrarum & miraculorum fertilissimo illo, puta XI, ad clavum regni sedebat, ad posteros, perpetuo huc usqve ordine descendisse.

§. IIIX.

Quod vero ad Britannia reges spectat, moliminis adeo non multi opus erit, initia curationis hujus, penes ipsos investigare, cum Polydorus Virgilius

gilius (m) nomine ceterorum
 historicorum verbis satis rotun-
 dis, *EDVARDO confessori*, qvi ulti-
 mus erat ex familia Anglo-Saxo-
 nica, tantæ salutis conferendæ
 gratiam tribuat: illumqve post-
 modum sempiterna qvasi serie, ad
 liberos posterosqve transmisisse
 testatum eat. Sed de qvibus re-
 gibus, itemque *Gallicis* tenendum,
 qvod non omnibus eorum libe-
 ris, hæc virtus tributa fuerit, sed
 illos saltem in peculio qvasi ha-
 buisse, qui in locum demortui
 legitime successissent, immo an-
 tiqvis & receptis cærimoniiis ab
 episcopis *cilicet* coronati fuissent,
 sive rex esset, sive regina. Lucu-
 lentissimum ejus rei exemplum
 in *ELISABETHA Angliae* principe ha-
 bemus, qvæ cum initio regimi-
 nis sui, artis medicæ, qvam i-
 gnorabat, experimentum dare
 recu-

(n) L. IIX. bīt. anglic.

recusaret, & propterea papicalē eidem exprobrarent apostasiam ab eorum religione, quasi huic actui, non nisi catholicam disciplinam professis regibus proprio, impar esset. tum statim periculū artis ejusdem illi quoque fecerit. eventuque nullo modo frustrata fuerit felicissimo. Immo non principes cum imperio solum, sed etiam exau^{er}toratos ~~χαρικου-~~
~~τα~~ & dona eadem comitari non raro, testatur *Feronius* in vita
FRANCISCI I: i De qvo, exstat
*Lisca*ris quooddam epigramma
in Hispania captivo,

Ergo manu admota fanat Rex chœra-
das, estque
Captivus superis gratus, ut ante
fuit.

Indicio tali, Regum sanctissime
qui Te
Arcent, invisos suspicor esse Diis.

Verum enim vero, quis inter
di-

diversarum gentium reges hosce,
primus hanc facultatem habue-
rit: utrum ab Anglis ad Gallos,
ut vult *Tookerus*, vel a Gallis ad
Anglos devenerit, ad quam de-
tendendam opinionem *Delrio* sti-
lum stringere videtur, perinde
nobis fuerit.

§. IX.

HIsce breviter prælibatis non
incommode qværī potest,
Qvā potissimum virtute hæc fiat
curatio? Ingenue qvidem fate-
mur, tot tantasqve lites, qvæ
heic sese produnt, componere,
nostrum non esse: tamen ne, re
infecta, institutum penitus de-
seruisse videamur, qvod in no-
stra potestate situm fuerit, histo-
ricorum judicia varia in medium
proferre animus est, optione re-
licta *Lectori B.* eligendi & decer-
nendi, scopum qvis proxime at-
tigerit. Illos autem trium esse
gene-

generum ex seqventibus, qvisq; non difficulter perspiciet. Unum eorum, qvi totum negotium suspicuum reddere cupiunt, & nulli minus, qvam regibus nominatis potentissimis tribuendum cōsent. *Voëtius,* (n) certe, ne quid de *D. Franzio* dicam medo memorato, aliisqve, istius modi nervo, omnem curationis hujus vim veritatemq; eludere conatur, cum *Stramigos* ait, opem valetudinis suæ implorantes, prius ab archiatris medicamentis faltem præparari, si non penitus currentur, anteqvam attactui Regum submittantur. Alii hanc effugere conantes charybdin, alius magis ancipitis tententiæ discrimini se exponunt, cum curationem contendunt in solidum opus esse naturæ: adolescentibusq; in primis familiarem es.

te

(n) *Disp. Sel. Tom. III. p. 1030.*

se hunc morbum, atqve origi-
nem ex pituita trahere, qvæ
crescentibus annis, ex solis &
caloris incremento decrescat,
morbumqve sponte cessare faci-
at; qvemadmodum in aliis pu-
erorum morbis, idem multis
multoties observatum sit; qvod
si contingat; non incertæ cujus
libet tangentis virtuti, sed na-
turæ adscribendam volunt cu-
rationem, qvæ morborum me-
diatrix ab *Hippocrate* vocatur. Ve-
rum cum de munere illo confe-
rendæ valetudinis, si vulgarem
naturæ ordinem in eodem con-
ferendo servare voluisse Numen,
minime dubitamus, qvin
præstigiæ religionis & adulatio-
nis se se multo ante prodiderint,
hoc in primis seculo, quo ab-
sурdo pietatis genere pristino, non
adeo facile semet fascinari pati-
untur mentes humanae; ne ist-
hac

hæc parum simati iudicij videatur ratio, admodum veremur, præsertim iis, qvi citra invidiam legerint & viderint ipsi in adducenda coram tribunali regis, morbida hominum vi, ætatis discrimina nulla plane observata fuisse,

§. X.

AD alios igitur gradum promovemus, qvi nil simulati aut à veritate alieni sese aetui isti immiscere instant. Sed cum ex naturæ principiis illi quoque volunt strumosorum penitus arcessendam esse curationem, in ridiculas ut plurimum sententias abire solent. Inter illos familiam ducunt, qvi è longo aromatum esu reges hanc sibi attraxisse potentiam arbitrantur: alii ab oleo vel balsamo efficacissimo, quo extremitates in rege digitorum, anteqvam strumosos tan-

rangant, illinuntur, virtutem promanare existimant. Quidam ad *sympubiam* provocant. Sed ex istis tam generalibus principiis, certi quidquam nil statui posse putamus, cum non adæqvate huic morbo curādo ista medicina proportionata videatur, sed quācunque aliam vitæ humanæ sive voluptatem, sive necessitatem eadem concernat. Sunt neque pauci, qui cœlestium corporum influxui & siderum supra hemisphæriū, sive nativitatis sive curationis tempore, certæ ad invicem relationi hunc effectum subjiciunt, cui hypothesi suam *Dilio* (o) in hanc fere formam antithesin opponit: si sermo de constellatione illa, quando rex natus fuerit; omnes non reges solum, sed & conditionis vilioris homines quicunque eam vim habi-

(o) *Disq. Magic L, C. III.*

"habituri essent, sub illo horo-
 "scopo in lucem editi. qvod qvis
 "credat? si de constellatione sub
 "tempus contactus: poterunt fa-
 "nare omnes, qvotqvot tunc
 "tangent. Si de utraqve simul,
 "annus ille magnus intercesserit
 "oportet, qvi eandem stellarum
 "posituram & influxus reduxerit,
 "qvando tangit, qvi erant, qvan-
 "do natus. at qvis tanto vivit
 "aut vixit tempore?

§. XI.

DEsunt neqve, qvi *salivam* pro
 caussa habent. cujus jeju-
 næ, digitis illitæ, attricationem
 affecto membro factam, morbo
 amoliendo præsens remedium esse
Plinius dicit, & FRANCISCI
 Galliarum regis exemplo *Cal-*
cagninus comprobatum it, cum
 de eodem, qvod Bononiae saliva
 tantum, pollici in decussem al-
 lita, strumis mederi solitus fue-
 rit

rit, in epistolis memoriæ prodidit. Quid defunt neque, qui in hujus tentatiæ robur, præter *Vespasiani*, aliorumque exempla, Christi Salvatoris nostri neque adducere verentur, quem Joh. IX. v. 6. in cœco & Marc. VII. v. 33. in muto surdoque restituendis, saliva usum esse legimus; verum utrum commendent alii, non olim modo, sed & hodie, sputum ejusmodi faucibus & ulceribus illitum, præsertim melle permixtum: nobis tamen ægre persuadebunt, de subito & per se, nisi accedente Divina extra ordinem virtute, eidem *strumas* medendi vim inesse, tantum abest, ut screatum unius hominis pluribus millibus morbosorum medendis simul & semel, omni sine deliqvio efficaciæ & virtutis suæ, sufficere posse putemus. Toto vero pectore à *Loticis*

tichii (p) assertione abhorremus,
 qui non solum exemplum Christi
 hic traxit, sed eo etiam audaciæ
 processit, ut illud profani
 superstitionibus conferre non
 erubuerit. Modis, inquit ille,
 sputo sanandi, Petronii temporibus
 admodum familiaris, etate aposto-
 lorum D. Petri & Pauli, qui sub
 Nerone passi sunt in Italia, Syria
 aliisque regionibus perquam famili-
 aris fuit, ut etiam Servator humani
 generis, apud D. Marc. Evangelistam
 itemque Mattheum legatur, sputo me-
 diante, surdum mutum curasse; Sed
 impium esse nemo non videt, a
 vulgi superstitionibus potius,
 quam verbo Christi, divinam
 potentiam atque virtutem com-
 prehendente, effectum & digni-
 tatem hujus curationis suspende-
 re velle. In Christo omnia saluti-
 fera & miraculis exhibendis apta

Ne-

(p) Comment. in Petron. L. II. c. n.

(q), Neque enim digitis lingua irrigatis & in aurem immisis ille aliud voluit, quam extero & aspertabili signo isto, inaspeptabilem efficaciam velut spectandam exhibere. Quid vero ~~quæcunque lex virtus~~, in angelum lucis se indentidem, permittente DEO, transformans, per vitiosam æmulationem, naturales causas & quidem occultas combinando aut dirigendo, suis martyribus & mancipiis præstet, ad obligandas arctius mentes eorum, in præsentia non disqvirimus, neque ad præsens institutum illa pertinet tractatio.

§. XII.

Hinc si digredimur & in novâ percurandi morbi hujus medicinam, contactum manum puta, aciem mentis nostræ dirigimus, omni-

(q) Grotius in comment. ad Marci locum cit.

o nnibus, qvi ratione utuntur, e-
um nil per se necessario efficere
posse, in aprico erit. alias semper,
innumeræque inter nos forent e-
jusmodi actiones. Per astrictiōem
affecta membra sanitati multa
restitui solere, non negamus,
confirmatqve suo sub exemplo
Steph. Blancardus practicus Am-
stelodamensis, in suis collecta-
neis physico medicis. Ast per na-
turæ vim fieri posse, ut leniore
& qvidem subito contactu, mor-
bi graves tollantur, ex illo vul-
go hominum ægre sibi qvis-
quam persuadebit. Illud enim si
promiscuè procederet negotium,
ipse sibi medicinam illam domi
qvisqve præstaret. certe regi-
bus remotiori orbe dissitis, ean-
dem, ex longa & difficulti sæpe
peregrinatione, non facile qvis-
quam exorare opus haberet. Per
accidens & per *imaginationem*
præ-

præsertim rei gratæ & jucundæ,
pro ratione corporis, cum illius
qvod tangit, tum tangentis qvo-
qve, ad alterationem & sanita-
tem conferri posse, ambabus
concedimus; qvemadmodum de
obrepente improviso rei ingratæ
contac̄tu alterationeqve, exem-
plis illud multo plurimis evinci
potest, qvod in sanis *imaginatio*,
effectus monstroſos & vitiosos
diversimode producere possit:
verum qvod phantasiæ tanta vis
fit, ut ipsa ſola, omnibus abſq̄
cauſſis & fomentis aliis, vitium
diu inolitum, & qvod extrinſe-
cus cum natura humana qvoq̄
convaluit, ſupprimere poſſit, &
materia peccante non dum ſub-
lata aliqua, innumerabili homi-
num varietati ſalubritatem præ-
ſtare, idqve per brevi momento,
id vero non ab ignaris nedum
superstitioſe credulis dici nobis,

Ied ab expertis rerum harum
 persvaderi volumus. *Imaginationis*
 quidem actus liber est, sed faculta-
 tes ei inservientes naturales sunt, in
 quas imperium ista absolute nullo
 modo exercet. Facultas imagina-
 tiva certè ab eo, qvi imaginatur
 non egreditur aut subjectū foris
 mutat, sed contemplandi munere
 functa qvieseit, fitque, *Fieno de vi-*
ribus imaginationis, teste, ut Æthi-
 ops imaginando albedinem per
 integros annos, propterea non al-
 bescat, itemqve anhelitus fœtore
 laborans, licet imaginetur perpe-
 tuō odoris bonitatem, non ideo
 anhelitum swaveolentem anqvi-
 rat. Quidqvid sit, dum proble-
 mati dirimendo isti insudant,
 qvorum interest: hujus singula-
 ritatem effectus non ex princi-
 piis deducendo generalioribus,

Fro-

(*) *De fascinat.* Mag. L. III. Part.
 II. C. IV.

Frommanni (*) nostram neque sententiam contrariari putamus, dicentis : Tactum formaliter spectatum nil conferre : materialiter vero si consideretur , corpus tangens mediabantibus effluviis , quibus gaudet , corpori tangibili , alterari non inesse , mutationem inferre posse . De illa vero imaginatione , plura in fine forte dicenda venient.

S. XIII.

Tertia nunc succedit classis , illorum puta , qui ad supernaturalem recurrent virtutem , omnique caussae secundae vi atque influxu excluso , bonorum omnium Auctorem , pro sua benigna voluntate , axioma divinitatis illud , hisce regum familiis , supra ceterorum hominum fortem , largitum esse assertunt . Restim inter illos dicit Morbofius vir perspicacissimi ingenii , qui in dissertatione Rostoc-

C 2

ebis

(*) de fasc. Mag. L. III. Pars. II. C. IV.

obii pridem edita (**) curatio-
 nem hanc miraculum vocat. Au-
 ferbas, inquit ille, a nostro mi-
 raculo *suspiciones*, ut quod pietate
præbia a Deo impetratur, quodque
 Deus speciali gratia Majestati Regiae
 consedit, que eo redditur augustior
 & venerabilior. Quin, ut de illo
 iudicio suo Lector ex æquo &
 bono existimare possit, actus
 plus quam humanos, certe pri-
 vata sorte sublimiores eundem
 respicere jubet, non apparatus
 "religiosos solum, sed imprimis
 "preces, jejunia, peccatorum
 "confessionem, vitam puram &
 "sanctam. quam filio LUDOVI-
 "CO *Hutino*, morti vicinum PHI-
 "LIPPUM *Gallie* regem com-
 mendasse, ad felicem operis
 "progressum ex *Honorio* probat,
 "Cujus solius fidei ne plus satis
 "tribuisse videatur, ad Molinæum
 pro

(**) *De princip. Medic.*

(r) provocat, itemque *Bzeler.* m,
tandemque in *Polyb.* l*o* (s)
ubi de eo, qvod in disciplinis *Di-*
vinum est differit, concludit, vim
medicam in morbis per solum
taetum curandi ad nō *Θεον* refe-
rendam esse.

§. XIV.

VErum non desunt, qui huic
judicio quoqve in hunc mo-
dum se occurrere posse putant:
si prae aliis, DEus hisce regum
familias isthanc facultatem con-
cesserit, ad reliquos etiam fra-
tres & consanguineos, perinde
atqve ad illos, qui in thronum
ejecti sunt, pertineret. qvod ta-
men diversum esse testatur *P. de*
Linnre (r) Quid? qvod in *Gallia*
quemadmodum apud *Anglos*, ab
illis temporibus, quibus hoc do-

num

(r) In vate l*uo* *L. I c. 2.* (s) *L. I.*
XII. §. 28. (t) *de l' in red. E mescre-*
ance du sortilege traitte p. 164.

num in regibus celebrari cœpit, diversissimæ regum familiæ se invicem exceperunt. Neque verborum certo ordine & numero a regibus recitatorum virtuti, insolitum effectum tribui posse putant, cum numerus nullam habeat agendi vim, secundum philosophos, & insuper quæ a numeris, characteribus, verbis deducuntur caussæ, sine dubio monstri aliqvid alere soleant: unde vehementer mihi displicet, inquit Morbof. (n) illorum sententia, qui curationis effectum, istis a regibus prolatis verbis: *Rex te tangit, Deus te sanet*, acceptum referre volunt. Denique quo minus gratiæ Divinæ miraculæ alicui, stupendæ rei effectus adscribi possit, aliis obstatre videtur, quod medicina salubritatem corporis proficipo habeat;

in

(n) *Gt. differt.*

in' illum finem non ordinata
facile , ut fidem confirmet, cœ-
lestemqve verbi Divini verita-
tem muniat , qvorsum miracu-
la tendere solent (x). Quapro-
pter caute incedendum monent,
neque temere aliquid pronunci-
andum , cum sub ea specie, mul-
tæ olim occurserint & hodienum
obrepere soleant, vanissimarum
mentium fraudes & religionis
ludibria.

§. XV.

QVidquid sit de irrationali pi-
etate illa , qvæ per gentes
fusa olim omnium fere animos
oppressit , & hominum imbecil-
litatem complurium hodie quo-
que occupat ; tamen inficias itu-
rum non facile crediderimus a-
liqvem, *NUMEN* ipsum sanctissi-
mum, perplurima sibi reservata
habe-

(x) *Autor rel. curios. Ling. Svec.*
p. 62.

habere (si ita loqui liceat) ad
qvæ non nisi pauci illi, quos ardens
evexit ad etbera virtus admittun-
tur. Qvorum in numero, reges
sine dubio , Majestas sua præ ce-
teris eminere voluit. Motus in
universum , qvos ad incolumi-
tatem orbis ejusque gubernatio-
nem vis Divina iisdem ingene-
rat, explorare velle, non nisi sa-
cilegæ sapientiæ esse pronunciat
Barclaijus. Eorum, ad auctorita-
tem aut secreta auspiciorum
pertinentes res, ne facile aliquis
rimari, sibique vindicare institu-
at, in profanis literis, æque at-
que apud ipsos sanctos DEi ho-
mines, magni semper æstimatos
fuisse, qvis nescit? Hinc est illa
toties prisca historicis notata in
principibus *Sæca èreçysia.* Hinc
Ephantis illud (j), Èr Tā yā dīsīgo-
Quésalqu Mēv ãvθēwπος, *Sælojeg* Ø
ó Ba-

(y) In lib. de regno, apud Stobaeum.

ο Βασιλεὺς ἐν τῷ κοινῷ φύσει πλεονεκτῶν τῷ κρετσον. Τὸν μὲν σκάνθον τοῖς λεπτοῖς ὄμοιος, οἷα γὰρ γονῶς ἐν ταῖς αὐταῖς ἔλασι ὑπὸ λεκυθίᾳ δὲ εἰργασμένῳ λᾶσσῳ, οὐς ἐπεχνίττουσεν αὐλὸν ἀρχεῖοποιοι χεώμης οὐκωνός. h. e. In terris homo quidem optimam sortitus naturam. At inter homines rex divinior est, multum communem naturam supereminet. corpore reliquis quidem non assimilis, ex eadem quippe materia factus ab optimo artifice fabricatus, qui formavit ipsum archetypo ex se sumto. Et Themistius in luculenta ad Constantium oratione sua: in regis actionibus manifesta providentiae cœlestis signa apparere ait. Unde etiam egregie Seneca: quod Iovi, hoc regi licet. Ita veterum de divinitate principum judicia fuerunt: à quibus Sacrae literæ neque dissentient, quæ augustam esse principum divinitatem Deumque cum eorum actionibus præser-
tim

tim concurrere perhibent (*) Et qvid obstat, qvominus ex integra Majestate imperii DEos appellemus, cum unius etiam axiomatis sui, puta judicandi facultatis intuitu, Sacro Sancto Nomine isto nuncupentur, (z) gentium Doctore non dissentiente 1. Cor. IIIX: 5. cui Θεῶν ἐπὶ τῆς γῆς notionē, principis terreni Majestatem indigitari, glossæ interpretum, tantum non omnes consentiunt. Exempla non sectabimur alia, passim observata, qvæ eorum, in magna qvævis, validitatem loqvuntur, Divini Numinis characterem, nec non decoris atqve singularis cujusdam prærogativæ fulgorem in iisdem commendant. Qvæ qvum ita sint, à scopo non procul aber-

rare

(*) Prov. VIII: 14. seqq.

(z) Exod. XXI. 6. Psal. LXXXII.

z. Job. X. 34.

rare multis videbuntur, qvi potentiam hic *Regum Regis* agnoscunt: ille qvi Cæsarem suæ potestati, ea cum cautione & temperamento subjecit, ut non subjugendo minus, qvam conjungendo, communionem utriusque denotet.

§. XVI.

TAmen heic minime gentium audiendi sunt, qvi hanc virtutem, in *oleo* illo CLODOVEI tempore cœlitus demissi latitare contendunt. Sacerdotum seqvioris ævi, ne qvid dissimulemus, commentum illud est; tempore illo, qvo fœda & tristis ignorantia orbi incumberet, ad opes & potentiam ordinis illius stabiliendam, in primis idoneum. *Hincmarus episcopus Remensis*, qvatum scitur, primus fuit, qvi hujus olei mentionem fecit. Inter illum vero & CLODOVEUM seu LUDO-

LUDOVICUM primum, secundum computationem plerorumque, anni intercedunt 386. ut adeo de sancti viri illius veridicendi, an vero mentiendi zelo nil dicendum habeamus, nisi quod temporibus, quae intervenire, scriptorum nemo, religionis & prodigiij hujus mentionem ullam injecerit. Præterea circa hanc rem diversæ & sibi invicem plerumque contrariæ relationes leguntur, quæ omnem probabilitatem plane evertunt, ut de illis glandibus in usum pietatis aut prudentiae humanæ adornandis, aliquam multum laborare velie, nihil aliud sit, quam oleum & operam perdere. *Anonymus* ille certe (i) qui bieropsaltæ vaticinium de oleo latitiae, quo præ confortibus Messias ungeretur (*) de ampulla Remensis unius (ii) in vind. Gallicis, C. IX. (*) psal. XLV. 8.

unctionisqve ex eadem *Gallia* regibus factæ, efficacia interpretatur, superstitionibus non delibuti neque obnoxii orbis censuram difficulter sustinebit.

§. XVII.

Trum exempla, qvorum extra *Galliam & Britanniam*, gentilium scriptores meminere, si non ejusdem, certe non dissimilis curationis, in hanc classem reponi queant, porro dispiciendū. Tacitus (^a) *Vespasiani* narratus curandi dexteritatem, ab illa non alienus esse videtur sententia; cum in Ægypto ipsius sub auspicio multa miracula evenisse scribit, quibus cœlestis favor, & quedam in *Vespasianum* inclinatio Numinum ostenderetur. Verum ex historia, quam §. VI. adduximus, hæc si bi salvis theologiæ nostræ principiis, ad veritatis cœlestis confir-

(a) *Hist. IV. 81.*

firmationem , constare non posse , manifestum est . Licet enim per malos & qve atqve bonos , auspicia regnorum & ecclesiæ suæ dispensare Numinis identidem non displiceat , nobisqve altum illud consilium minimâ sui parte revealatum voluerit : qvin immo facile qvoqve fieri potuerit , ut ob causas , sive civiles sive alias quascunqve sibi præcise non repugnantes , Deus permiserit paganis regibus auspicia , non raro prodigiosa aliis visa , quemadmodum hic *Vespasiano* & ceteris accidisse legimus . Non dubitandum tamen vel arti adulatoriæ testium , uti *Huetio* probabile videtur , modo dexteritati maloruin spirituum , qvorum adeo neqve certo nobis constant potentiaæ limites , maximam partem in acceptis referenda esse prodigia ista ; ut adeo rem geri

visam non negemus: revera vero gestum fuisse qvicqvam in ista curatione, qvod cum suspensio ne naturæ legum conjunctum fu erit, superstitiose nobis non facile persuaderi patiamur. *Tertullianus* certe (b) credibile esse non male suspicatur, totum illum morbum fuisse à Diabolo, “qvi insidens in oculo unius, & alterius tibia, impediebat usum membrorum, idqve eo fine ut videretur sanare, cum desineret” nocere. Reliqva utpote *Consituta Habspurgensis*, *Pyrrhi*, & *septimi fætus*, si qvæ vis medica insit extraordinaria, eodem loci, illam quoque referendam esse existimamus. *Camerarius* (c) & *Conringius* (d) ad præstigias Satanæ & fraudes homines seducentis absolu-

(b) In *Apel.* CXXII. (c) *Oper. subtil.* Cent. III. C. XLII. (d) in *dissert.* de *incubatione* §. 41.

solute referunt. Cui etiam sententiæ prointe subscriptibit Fromman (e) dicēns: *ancupem infernalem, ea ævi tempestate, immo omni, variis modis, animos mortalium miserrimos devinxisse, atque ut mirabilis in suis videretur, eos excellente sanandi potestate, ex natorum prava donare voluisse.* Dæmone ipso clam curationis negotium, si non vere, saltem apparenter absolvente. Illud qvod viri Clariss. iudicium, tamen cum grano talis dictum volumus.

§. XVIII.

HÆc fuere ratiocinia, seu potius conjecturæ, qvibus ad probandum virtutem strueras curandi non pauci insistere solent. Sit penes ipsum Lectorem judicium, metam qvis proxime attigerit, suæqve assertionis fidem ma-

(e) de fasc. Mag. L. III. Part. II.
C. IV.

maiore vel minore probabilitate confirmaverit. Præjudicia varia, varietatem opinandi induxisse, immo perplexitate sua implicuisse magis, quam expedivisse di-
ceptionem isthanc, quisque videt. Cumque occupari aveat intellectus humanus circa abstracta magis, quam tædiosam singularium rerum atque caussarum collationem, suos conceptus in naturam rerum potius intulisse nonnullos, quam eosdem ex illa formasse, non difficile erit judicare. Qvicquid tamen sit de curatione illa, nisi in auspicio Divino h. e. sanctiore & occultiore virtute NUMINIS moderatrice acqieverimus, impertiente regibus sicut characterem, ita fulgorem & vigorem illum quoque videre aliud certe haud possumus, quam quod sapientia aliquod politicum hic lo-

cum habeat. In quam sententi-
am multæ circumstantiæ facti, in
perplexo adhuc, certe ab histo-
ricis non dum satis evoluti, nos-
met non difficulter inducere
velle videntur. In rebus fi-
dei & ecclesiæ pietatis solerti-
am multas veræ religionis offu-
cias olim comminisci soli-
tam fuisse qvis nescit? ad divini-
tatem Majestatis suæ lartam te-
stamqve conservandam iisdem
mysteriis institisse principes, qvis
ipsis invidebit? præsertim ab au-
licis istâ virtutis sanandi opinio-
ne illis impressa, & in gentis su-
æ gloriam majorem, seu fasci-
no qvodam, sub sacrâ fide
in posterorum manus tradita;
ut sic qvidem facilius animi sub-
ditorum capiantur, & in obseqvio
retineantur. Prodigio Vespasiani
palpum & fraudem obtrusisse
medicos ex relatione Taciti & Sve-

tonii conjectare non erit difficile.
 Et Hubertus Mirus Theologus Parisiensis: (*) Qvod, inquit, præter ceteros populos reges suos gens Francorum semper sit venerata, illisque pene serviliter hactenus obsecuta; nihil aliud nos & maiores nostros ad hoc impulit, nisi quod per cœlestem unctionem, qua soli ex omnibus regibus perunguntur, credimus, præter ceteros mundi Principes a DEO ad nominis sui gloriam & ecclesie suæ subsidium, specialiter electos, Christosque Domini veraciter effectos, quibus non simpliciter ut regibus, sed etiam ut sacris & Deo dicatis personis, quidvis obsequii, honoris & reverentiae exhibere debeamus. Atque sic quidem plerisque pro re incerta haberi non obscure videamus, eosque qui præpotenti non gaudeant imaginatione, firmamque in operante reponant animi fidu-

(*) In opere de sacris unctionibus.

92
fiduciam, identidem nunquam convalescere solere. Ne quid de ære collo appenso dicamus, in quo illum effectum nonnulli observarunt, ut nisi præsente illo, eodemque semper & anxie servato, phantasiæ vis, una cum memoria & liberalitate medici, magis magisque exuscitur, recidivam morbosí nullo negotio patiantur. De quo arcano *autor rel. curios.* quem antea citavimus, non de nihilo conferri meretur. Itemque medicus sui ævi consummatissimus *Marcus d' Abiano*, qui nil præter firmam animi fiduciam, ab illis, quos sanavit exegit, & hac ratione quemvis curationem hanc ad actum transferre posse, sibi persuasissimus est. Nos *Lucretii* isto concludimus merito.

Multa tegit sacro involucro natura: neque ullis

EAS

Eas est scire, quidem mortalibus o-
mnia: multa
Admirare modo, nec non venerare,
neque illa
Inquires, quæ sunt arcanis proxima.

Nimque

In manibus que sunt, hæc nos vis
scire putandum.

Est procul a nobis adeo praesentia
veri.

Hæc sunt levissima illa, B. L. qvæ
pro rerum habitu & quantula-
cunque existimandi facultate no-
stra, per summa capita tantum
eundo, ad illustrationem diffi-
cillimæ controversiæ, aut si ma-
vis arcani politici hujus, in me-
dium adferre visa sunt dignissi-
ma. Limatus certe illud meru-
isse examen non diffitemur, nisi
caussæ, qvarum ab initio men-
tionem feci, satis validæ & po-
tentæ, filum contentionis meæ,
abrumperent & prope sufflam-
nae.

narent. Cumque mihi ipsi adeo nulla adhuc , historicorum pragmaticorum commentatio sufficerit, ut non duret scrupulus: animo , nihilominus, naturali ne an supernaturali causæ alicui sic tribuendus insolitus effectus iste, an vero aliunde origo illius sic repetenda : id de nobis bona fide spondemus. qvod certiora afferentibus nostrum non invitum consentum adscripturi simus. Inter ea, haec exspectamus abs C. & H. L. æquanimitatem, ut boni viri agat personam , nostrorumque ante frugem decerptorum fructuum , seu potius conaminum specimen hocce , in melius provehat, favendo.

Cultissimum morum atque Literarum Studioſo
Dn. CAROLO MAG. NORDIN
Commilitoniam pueru dilectissimo,
ſuauissimo.

Tanta licet à multis retro annis
amicitiae nostrae necessitas fue-
rit, quanta impræsentiarum a ma-
predicari nequeat; mihi tamen, cum
cognoscerem TE, amicorum ſuauissime
dissertationem propediem historicam, a-
menissimi argumenti in lucem editu-
rum, temperare non potui, quin de
felicibus litterarum incrementis Tuis,
meum testarer gaudium. Gratulor id-
circo Tibi ex animo insignes in literis
progressus. Gratulor Parenti Tuō
filium optimum, senectutis solatium
certissimum, Gratulor ceteris, quoequan-
que vinculo Tecum conjunctis, con-
ſanguineum & amicuna jucundiffe-
num. Quod reſtat, telam, quam
exorsus es, bonis avibus conficera
perge.

perge. Fietque ut quod de Te pueros
boni omnes augurium captarunt, non
pulcherrime impleas solum, sed &
spem & exspectationem omnem ana-
gazertas.

Holmiae die IV. Calend. Nov.

M.DCCXXXIV.

Tuus ex affe
Jonas Berg G. F.

